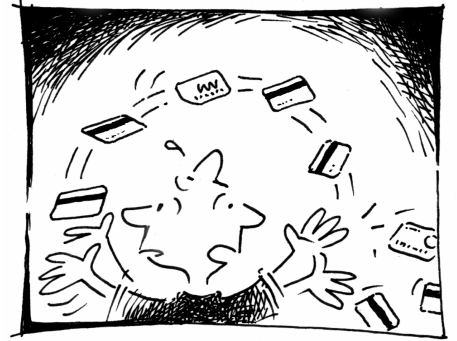

Đồng Tiền Dễ-dàng hay Cái Bẫy Nợ?

Thẻ Tín-dụng

Thẻ Tín-dụng là một kiểu vay nợ đất tiền. Mức lãi-suất của hầu-hết các loại thẻ tín-dụng đều cao hơn các loại tiền vay cá-nhân, tiền vay mua nhà hoặc tiền vay mua xe hơi. Lệ-phí tương-mục và lệ-phí cho giao-dịch có thể cũng được tính vào. Tiền phạt chẳng hạn như lệ-phí trả tiền trễ và lệ-phí quá giới-hạn cũng có thể gây ra nhiều gay-go nếu như quý-vị đang trong cảnh khó-khăn.

Thẻ tín-dụng là một trong những cách dễ-dàng nhất để quý-vị tự ràng-buộc mình vào nợ-nần. Vấn-đề ở chỗ là quý-vị chỉ phải trả một món tiền tối-thiểu nhỏ cho mỗi tháng, và mỗi lần quý-vị trả chút ít thì quý-vị có thể mượn số tiền này lại chỉ bằng cách xài thẻ trong một cửa hàng hay tại một máy lấy tiền tự-động (ATM) nào đó.

Số tiền mà quý-vị có thể mượn trên thẻ tín-dụng của mình được gọi là **mức tín-dụng (credit limit)**. Công-ty thẻ tín-dụng có thể gia-tăng mức tín-dụng của quý-vị mà không cần kiểm-tra xem quý-vị có thể đủ sức để mượn số tiền đó hay không. Điều này đối với quý-vị không phải là một thiện-ý, nhất là khi họ cho quý-vị xài nhiều hơn là số tiền quý-vị có thể có khả-năng trả nổi.

Nhiều công-ty thẻ tín-dụng cung-ứng mức lãi thấp khi chuyển món tiền còn thiếu. Điều này thật hấp-dẫn vì họ cho phép quý-vị chuyển-đổi món nợ hoặc một phần món nợ của mình từ một công-ty thẻ tín-dụng này sang công-ty khác với mức lãi-suất thấp hơn. Hãy cẩn-thận, mức lãi-suất thấp hơn thường chỉ là tạm-thời thôi, và nếu như quý-vị không cất bỏ cái thẻ ban đầu, hoặc làm giảm mức tín-dụng, thì quý-vị có thể dễ-dàng đi đến một chung-cuộc với nhiều nợ-nặng hơn.

QUAN-TRỌNG: tiền lời được tính ngay tức khắc trên những số tiền mặt rút trước từ thẻ tín-dụng của quý-vị qua ngân hàng hoặc qua máy rút tiền tự động và đối với một vài loại thẻ thì có mức lãi-suất cao hơn cho số tiền mặt rút trước. Thường thì cũng có một loại lệ-phí khi rút tiền mặt.

Giao-dịch Không Tính Tiền Lãi

Nhiều cửa hàng công-hiến việc vay tiền không tính lãi cho việc mua hàng-hóa chẳng hạn như bàn ghế tủ giường, máy vi-tính và hệ-thống máy hát và TV. Khi quý-vị chấp-nhận một trong các giao-dịch này, thì quý-vị ký tên vào một bản hợp-đồng vay tiền, thường là với một công-ty tài-chánh. Hãy cẩn-thận, quý-vị có thể được gửi một thẻ tín-dụng như là một phần trong bản hợp-đồng vay tiền của mình. Mức tín-dụng trong thẻ tín-dụng có thể cao hơn số tiền mà quý-vị đã mượn để trả cho món hàng không tính tiền lãi của mình, vì vậy quý-vị có thể dùng cái thẻ để mua những thứ nào khác mà phải chịu tiền lãi. Mức lãi-suất thì thường là cũng rất cao. Lại cũng thường có thêm lệ-phí giữ-gìn sổ-sách nữa.

Quý-vị cũng sẽ nhận được những bản tường-trình hằng tháng, bản này yêu-cầu quý-vị phải trả những số tiền tối thiểu. Nếu quý-vị chỉ trả những số tiền tối-thiểu thì quý-vị có thể không đủ tiền trả dứt số tiền nguyên-thủy trong khoảng thời-gian không tính tiền lãi.

QUAN-TRỌNG: Đừng xài thẻ tín-dụng. Mức lãi-suất thì thường rất cao. Tốt nhất là cất bỏ thẻ tín-dụng và bảo-đảm rằng mình trả tiền đủ hằng tháng để trả cho dứt số tiền mua trong khoản thời-gian không tính lãi. Nếu quý-vị xài thẻ-tín-dụng, hoặc không trả dứt trong khoảng thời-gian không tính lãi thì quý-vị có thể rất cực sẽ phải trả thật nhiều tiền lãi cộng với các lệ-phí.

Chuyện của Mai và Bình

Mai và Bình thật sự cần phải có một cái tủ lạnh mới. Họ rất vui khi nhìn thấy một quảng-cáo tại một cửa hàng: "Trả tiền hằng tháng thật dễ-dàng và 18 tháng không tính tiền lãi!" Họ đã chọn một cái tủ lạnh và ký tên vào một sổ giấy tờ. Sau đó thì họ nhận được một thẻ tín-dụng được gửi đến bằng bưu-điện. Họ chỉ thỉnh-thoảng xài thẻ tín-dụng này trong các trường-hợp bắt-đắc-dĩ nhưng luôn-luôn chỉ trả số tiền tối thiểu. Bốn năm sau đó, họ vẫn cố-gắng để trả món nợ của họ cho cùng một công-ty tài-chánh với mức lãi-suất 27% một năm.

Người Môi-giới Tài-chánh

Người môi-giới tài-chánh giúp cho người mượn tiền tìm-kiếm và xin vay tiền và giúp cho người cho vay bán được sản-phẩm cho vay của họ. Người môi-giới tài-chánh có thể được người cho vay trả một số tiền hoa-hồng, hoặc người mượn tiền trả một lệ-phí, hoặc đôi-khi được cả hai. Những người môi-giới chuyên-môn trong lãnh-vực vay tiền mua nhà thường được gọi là **môi-giới nhà cửa (mortgage brokers)**. Người môi-giới tài-chánh có thể hữu-ích, nhưng quý-vị nên biết rằng họ làm kinh-doanh trong việc bán những ca vay tiền, mà không cần-thiết phải cho quý-vị những sự tư-vấn độc-lập. Nhiều người môi-giới tài-chánh và môi-giới nhà cửa có thể lấy của quý-vị thật nhiều tiền và để lại cho quý-vị một kế-hoạch vay tiền không thích-hợp, chẳng hạn như một kế-hoạch mà quý-vị có thể không đủ sức trả nổi.

Nếu quý-vị quyết-định nhờ tới một người môi-giới tài-chánh hoặc môi-giới nhà cửa:

- Luật-lệ ngăn-cấm việc thu lệ-phí trước, họ chỉ có thể thu lệ-phí quý-vị sau khi quý-vị nhận được tiền vay của mình.
- Nhiều người môi-giới không tính một đồng lệ-phí nào cả, thay vào đó thì họ được người cho vay trả một số tiền hoa-hồng. Nếu quý-vị bị tính tiền lệ-phí, thì hãy thử đi tìm một người môi-giới khác.

- Quý-vị có thể xin có được một văn bản thỏa-thuận với người môi-giới nêu rõ những điều mà người đó đã đồng-y làm cho quý-vị, chi-tiết về món tiền vay mà quý-vị đang tìm-kiếm, và dịch-vụ này sẽ tính tiền quý-vị là bao nhiêu (nếu có).
- Hãy dò hỏi chung-quanh. Hãy bảo-đảm là quý-vị có trong tay những thông-tin về những gì đang có trên thị-trường và những giao-dịch nào mà quý-vị có thể nhận được trực-tiếp từ người cho vay. Quý-vị không thể trông-cậy vào một người môi-giới để tiếp cận với những loại tiền cho vay, hoặc ngay cả loại vay tiền nào tốt nhất cho quý-vị.

Chuyện của vợ chồng Lan và Thành

Lan và Thành ở Úc chưa được lâu lắm và họ muốn mua một căn nhà. Họ không biết là mình có thể vay được tiền hay không. Có một người bạn đề-cập đến một người tên Tuấn có thể có khả-năng giúp họ thu-xếp về tài-chánh. Thế rồi họ liên-lạc với ông Tuấn, và ông này đã giúp họ thu-xếp một món tiền vay để họ mua căn nhà đầu-tiên.

Sau đó thì Lan và Thành mới biết rằng họ đã phải trả cho ông Tuấn \$3,500 để thu-xếp việc vay tiền cho họ, nhưng cả hai đều đã có công-ăn-việc-làm và đáng lẽ đã có thể đi tới một người môi-giới nhà-cửa mà không tốn một lệ-phí nào cả, hoặc họ có thể tới thẳng ngân-hàng. Thật ra, ngay cả ông Tuấn cũng chẳng mang đến cho họ một giao-dịch tốt nhất đã có sẵn trong thời-gian đó.

Bản Báo-cáo Tín-dụng của Quý-vị

Các văn-phòng báo-cáo tín-dụng, chẳng hạn như **Baycorp**, thu-thập những thông-tin về những món tiền vay mà quý-vị đã làm đơn xin, về việc quý-vị đã không trả nợ nổi các món đã vay hay không, và những thông-tin khác chẳng hạn như tình-trạng bị phá sản. Khi quý-vị làm đơn xin tín-dụng thì người cho vay thường yêu-cầu sự cho-phép để được kiểm-tra bản báo-cáo tín-dụng của quý-vị. Việc cho phép này cũng thường được quý-vị ưng-thuận khi quý-vị ký tên vào tờ đơn xin.

Đơn xin vay tiền của quý-vị sẽ thường được thẩm-định trên căn-bản lợi-tức, bất-động-sản và những cam-kết khác của quý-vị, và đôi khi có những yếu-tố khác chẳng hạn như là quý-vị có thường đổi địa-chỉ hay không, quý-vị đã có việc làm hiện tại được bao lâu và quý-vị đã trả dứt các món nợ nào khác đúng kỳ-hạn với cùng một người cho vay hay không.

Quý-vị có thể bị từ-chối để được vay tiền nếu như bản báo-cáo tín-dụng của mình cho thấy có một danh-sách không trả nợ, thí-dụ quý-vị đã trả tiền trễ hơn 60 ngày, hoặc một danh-sách "trốn nợ", điều này có nghĩa là người cho vay trước đây đã không thể tìm ra quý-vị. Một danh-sách không trả nợ được giữ trong báo-cáo tín-dụng của quý-vị trong 5 năm, và danh-sách trốn nợ thì được giữ trong 7 năm. Nếu như quý-vị bị từ-chối trên căn-bản những hồ-sơ do một văn-phòng báo-cáo tín-dụng giữ thì quý-vị phải được thông-báo việc này bằng văn bản. Quý-vị được quyền giữ một bản sao báo-cáo tín-dụng của mình – xin xem **Tìm sự Giúp-đỡ (Getting Help)** để biết các chi-tiết liên-lạc. Nếu như bản báo-cáo tín-dụng của quý-vị chứa đựng một danh-sách không chính-xác, thì quý-vị nên khiếu-nại với Baycorp và người cho vay nguyên-thủy của mình, hoặc với Văn-phòng Ủy-viên Liên-bang về vấn-đề Riêng Tư (Office of the Federal Privacy Commissioner).

Tìm sự giúp-đỡ

CỐ-VẤN TÀI-CHÁNH

Credit and Debt Hotline (Đường Dây Nóng tín-dụng và Nợ-nần): Những thông-tin và giới thiệu được chuyển đến cho một viên cố-vấn tài-chánh, người này có thể cố-vấn cho quý-vị về những sự chọn-lựa nếu quý-vị trả tiền trễ, thương-lượng với những chủ nợ hoặc giới-thiệu quý-vị đến những dịch-vụ tương-ứng khác: **1800 808 488**

CỐ-VẤN PHÁP-LÝ

Consumer Credit Legal Centre (NSW) Inc. (Trung-tâm Pháp-lý Tín-dụng cho Người Tiêu-thụ NSW) cung-cấp cố-vấn pháp-lý miễn-phí cho những ai đang gặp khó-khẩn trong các trường-hợp vay tiền của người tiêu-thụ: **(02) 9212 4111**

Law Access (Giúp-đỡ Pháp-lý) giúp người gọi tìm những thông-tin và dịch-vụ nào thích-hợp nhất để giúp-đỡ về những trở-ngại và thắc-mắc về pháp-lý **1800 806 913**

BÁO-CÁO TÍN-DỤNG

Baycorp Advantage có thể cho quý-vị một bản sao miễn-phí về báo-cáo tín-dụng của mình: **1300 762 207**. Để đệ-đạt một khiếu-nại về một vấn-đề trong bản báo-cáo tín-dụng của quý-vị, xin gọi: **1300 782 607**.

Office of the Federal Privacy Commissioner (Văn-phòng Ủy-viên Liên-bang về vấn-đề Riêng Tư) tiếp-nhận khiếu-nại về báo-cáo tín-dụng không chính-xác: **1300 363 992**

CÁC DỊCH-VỤ KHÁC

Australian Securities and Investment Commission (Cơ-quan Đặc-trách Chứng-khoán và Đầu-tư Úc): 1300 300 630

Fair Trading Centres (Trung-tâm Mậu-dịch Công-bằng) (những khiếu-nại về những người môi-giới tài-chánh và hành-vi gian-đối và lừa-đảo): **13 32 20**

Financial Ombudsman Service (Dịch-vụ Thanh-tra Tài-chánh) cho những tranh-chấp với công-ty tài-chánh hoặc cho vay của quý-vị: **1300 780 808**

DỊCH-VỤ THÔNG-NGÔN VÀ PHIÊN-DỊCH

Quý-vị có thể gọi cho dịch-vụ miễn-phí này và yêu-cầu có một thông-dịch-viên giúp quý-vị để giải-thích về trở-ngại của mình đối với một trong các dịch-vụ nêu trên, qua số điện-thoại: **13 14 50**

Một đề-án của Trung-tâm Pháp-lý Tín-dụng cho Người Tiêu-thụ NSW. 2006. Những Tờ Thông-tin khác trong loạt thông-tin này được có sẵn tại **www.cclcnsw.org.au** hoặc **(02) 9212 4216**